

Research Paper

The role of child's temperament and mother's attachment and parenting styles in predicting behavioral problems of 3-5 year old children with working mothers

Hajar Yosefi Khanehbargh¹ , Ali Zeinali^{*2}

1. M.A. in Educational Psychology, Department of Psychology, Urmia Branch, Islamic Azad University, Urmia, Iran

2. Associate Professor, Department of Psychology, Khoy Branch, Islamic Azad University, Khoy, Iran

Citation: Yosefi Khanehbargh H, Zeinali A. The role of child's temperament and mother's attachment and parenting styles in predicting behavioral problems of 3-5 year old children with working mothers. J Child Ment Health. 2024; 11 (1):47-61.

URL: <http://childmentalhealth.ir/article-1-1337-en.html>

 [10.61186/jcmh.11.1.5](https://doi.org/10.61186/jcmh.11.1.5)

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Keywords:

Child's temperament, attachment style, parenting style, behavioral problems

Background and Purpose: Children's behavioral problems are common and debilitating problems in children, and investigating them is very important. Therefore, the present research was conducted to determine the role of child's temperament and mother's attachment and parenting styles in predicting behavioral problems of 3-5 year old children with working mothers.

Method: This study was a cross-sectional type of correlation. The research population was working mothers' with 3-5-year-old children in Urmia city kindergartens in 2021-2022 year with number 353 people that the sample size based on the Krejcie and Morgan table estimated 184 people who were selected by cluster sampling method. The research data were collected with the questionnaires of Revised Temperament (Ellis and Rothbart, 2001), Attachment Style (Hazen and Shaver, 1987), Parenting Styles (Baumrind, 1991), and Behavioral Problems (Rutter, 1976) and were analyzed by methods of Pearson correlation coefficients and multiple regression with enter model in SPSS software versions 21.

Results: The findings showed that a child's temperament, secure attachment style, and authoritative parenting style had a negative and significant relationship with children's behavioral problems and avoidant; ambivalent insecure attachment styles and authoritarian parenting style had a positive and significant relationship with children's behavioral problems at a level of 0.01; and permissive parenting style had a positive and significant relationship with children's behavioral problems at a level of 0.05. Also, the variables of the child's temperament, attachment style and authoritative and authoritarian mother's parenting style significantly could predict 29 percent of changes in children's behavioral problems ($P < 0.001$).

Conclusion: The results of this study indicated the effective role of a child's temperament, attachment style, and authoritative and authoritarian mother's parenting style in predicting the children's behavioral problems. The implications of the obtained results were discussed in the article.

Received: 2 Feb 2023

Accepted: 9 Jul 2024

Available: 30 Jul 2024

* **Corresponding author:** Ali Zeinali, Associate Professor, Department of Psychology, Khoy Branch, Islamic Azad University, Khoy, Iran

E-mail: Zeinali@iaukhoy.ac.ir

Tel: (+98) 4436430001

2476-5740/ © 2024 The Authors. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license

(<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

Extended Abstract

Introduction

Childhood is one of the most important stages of life which on it a person's personality (1). Behavioral problems are common and debilitating problems in children (2), whose sufferers are more vulnerable to psychological disturbances (7). A child's temperament can lead to reduced behavioral problems (8). Temperament as a relatively stable personality trait refers to individual differences in emotional, movement and attention reactivity, and individual differences in self-regulation (9).

The research results indicated a negative relationship between a child's temperament and children's behavioral problems (8, 12-13). The type of attachment style of children affects the amount of their behavioral problems (14). Attachment is a deep and stable emotional bond and emotional relationship between two people (mother or caregiver and child) who strive to be close and proximity to each other and achieve a sense of peace and security (15). In general, there are three attachment styles secure, avoidant insecure and ambivalent insecure (17). The research results indicated the relationship between attachment style and children's behavioral problems (14, 21-20). The parenting style can affect the children's behavioral problems (22) which describes the interaction of parents and children in a wide range of situations (24) and has three characteristics of acceptance or close relationships, control and independence, which combined create three parenting styles of authoritative, authoritarian and permissive (25).

The research results indicated the relationship between parenting style and children's behavioral problems (21, 22, 27 and 28). Behavioral problems in children have a high prevalence (4) and planning to reduce them is necessary, especially in working mothers. Therefore, the present research was conducted to determine the role of a child's temperament, attachment style, and mother's parenting style in predicting the behavioral problems of 3-5-year-old children of working mothers.

Method

This study was a cross-sectional type of correlation. The research population was working mothers with 3-5-year old

children in Urmia city kindergartens in 2021-2022 year with number 353 people, that the sample size based on Krejcie and Morgan table estimated 184 people who were selected by cluster sampling method. In this sampling method among all kindergartens in Urmia city number of 8 kindergartens were selected by simple random method and all mothers from each kindergarten were selected as samples if they met the inclusion criteria. On average, from each kindergarten numbers of 20 to 25 mothers were selected as samples. The inclusion criteria included the mother's employment and minimum working hours of 6 hours a day, minimum diploma education for the mother, the child's life with parents, not having psychological disorders and not taking psychiatric drugs such as anti-anxiety and anti-depressants in the mother and child according to the mother's report, and willingness to participate to research. Also, the exclusion criteria included refusing to complete the tools and not answering at least ten percent of the items. The research data were collected and completed by mothers with the questionnaires of Revised Temperament (30 & 31), Attachment Style (32 & 33), Parenting Style (34 & 35), and Behavioral Problems (35 & 36). In the present study, the content validity of all four instruments of revised temperament, attachment style, parenting style, and behavioral problems was confirmed by 15 faculty members' of the Islamic Azad University of Urmia branch and their reliability was evaluated as suitable with Cronbach's alpha method. The data were analyzed in SPSS software version 21 by methods of Pearson correlation coefficients and Multiple Regression at the significant level of 0.05.

Results

The participants of this study were 184 working mothers with 3-5-year-old children with an average age of 24.76 years; So that 35.20% of them had a diploma, 34.54% had a bachelor's degree, 24.26% had a master's degree, and 6% had a doctorate. The results of mean, standard deviation, skewness, and kurtosis of research variables and their correlation with behavioral problems of children were presented in Table 1.

Table 1. The results of mean, standard deviation, skewness, kurtosis and correlation of research variables and their correlation with behavioral problems of children

Variables	Mean	SD	Skewness	Kurtosis	Correlation with behavioral problems of children	Sig
Child's temperament	149.14	12.62	0.56	0.61	-0.21	<0.01
Secure attachment	12.69	4.02	0.31	-0.39	-0.25	<0.01
Avoidant insecure attachment	16.52	3.36	0.24	-0.78	0.30	<0.01
Ambivalent insecure attachment	12.58	5.03	0.33	-0.97	0.34	<0.01
Authoritative parenting style	26.33	8.95	0.24	-0.56	-0.24	<0.01
Authoritarian parenting style	32.50	8.95	-0.56	-0.22	0.20	<0.01
Permissive parenting style	33.66	9.10	-0.52	-0.65	0.16	<0.05
Behavioral problems of children	32.13	5.01	0.05	-0.01	1.00	<0.01

Based on the results of table 1, the assumption of normality was confirmed due to the value of skewness and kurtosis in the range of +1 to -1. Also, other assumptions of Pearson's correlation coefficient and multiple regression were investigated and confirmed. As a result, the use of Pearson's correlation coefficient and multiple regression for analysis was allowed. In addition, the findings of table 1 showed that a child's temperament, secure attachment style and authoritative parenting style had a negative and significant relationship with children's behavioral problems and avoidant and ambivalent insecure attachment styles and authoritarian parenting style had a positive and significant relationship with children's behavioral problems at a level of 0.01 and permissive parenting style had a positive and significant relationship with children's behavioral problems at a level of 0.05. Also, the variables of the child's temperament, attachment style and authoritative and authoritarian mother's parenting style significantly could predict 29 percent of changes in children's behavioral problems ($P < 0.001$). According to this model and regarding the beta values and their significance, the child's temperament, secure attachment and authoritative parenting style had a positive and significant effect, and avoidant and ambivalent insecure attachments and authoritarian parenting style had a negative and significant effect ($P < 0.05$), but the permissive parenting style had no significant effect ($P > 0.05$).

Conclusion

The findings showed that child's temperament had a negative and significant relationship with children's behavioral problems, which was consistent with the researches of Harvey et al. (8), De Maat et al. (12) and Heshmati et al (13). The temperament of each person is the combination of his characteristics, which affects his talents, interests and behaviors, and with the reduction of children's temperament problems, the amount of their behavioral problems decreases.

In addition, secure attachment had a negative and significant relationship with children's behavioral problems, and avoidant and ambivalent insecure attachments had a positive and significant relationship with their behavioral problems, which was consistent with the researches of Cook et al. (14), Wambua et al. (20) and Tarkeshdoz and Farokhzad (21). The quality of attachment can act as a protection against the development of internalizing and externalizing problems, and people with

secure attachment, unlike people with insecure attachment, have better relationships with their parents and have more friends. Therefore, secure attachment, unlike insecure attachment, reduces children's behavioral problems.

Also, authoritative parenting style had a negative and significant relationship with children's behavioral problems, and authoritarian and permissive parenting styles had a positive and significant relationship with their behavioral problems, which was consistent with the researches of Tarkeshdoz and Farokhzad (21), Checa et al. (22), Hosokawa and Katsura (27) and Abbass Ghorbani and Naghdi (28). Authoritative parents have a reasonable relationship with their children in terms of acceptance and close relationships, but authoritarian parents are at a low level in terms of them, and permissive parents treat extreme children in terms of them. As a result, the authoritative style, unlike the authoritarian and permissive styles, reduces children's behavioral problems.

In addition, the child's temperament, attachment style and mother's parenting style had the ability to significantly predict the children's behavioral problems. Children with less temperament problems, positive functioning towards themselves and caregivers (secure attachment) and family relationships based on close and intimate relationships (authoritative style), or not having negative functioning towards caregivers (lack of insecure attachments) and lack of family relationships without close and intimate relationships (lack of authoritarian and permissive styles) in life, they have less tendency to engage in abnormal behavior. Therefore, the mentioned variables can predict children's behavioral problems.

The most important limitations of this study included the unisex nature of the current research population, i.e. mothers, and the difficulty of collecting data due to the prevalence of COVID-19. Therefore, conducting research on fathers, and examining the relationships between variables about children and fathers, and comparing the results with the results of the present study are suggested. Therefore, counselors and psychologists to reduce children's behavioral problems can provide the basis for increasing temperament, secure attachment style and authoritative parenting style and reducing avoidant and ambivalent insecure attachment styles and authoritarian and permissive parenting styles through necessary training.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: This study was conducted independently and with the permission of Islamic Azad University, Urmia Branch, and with the full consent of the sample. This article is taken from the master's thesis of the first author) in the field of educational psychology of the Islamic Azad University of Urmia, which was successfully defended on 2022/11/12, whose proposal was submitted on 2022/03/15 with letter no. 162563631 was approved. The scientific permission of this study was issued by the Islamic Azad University of Urmia branch under letter number 162563631 on 2022/03/15. Also, the ethical considerations contained in the publication guide of the American Psychological Association and the ethical codes of the Iranian Psychological Organization, such as the principle of confidentiality, confidentiality of information, obtaining written consent from the sample, etc., have been observed in this research.

Funding: The present research was conducted without any financial support from a specific organization.

Authors' contribution: In the present research, the first author was involved in data collection, entry of data into the computer and initial writing of the article, and the second author was involved in data analysis and writing and submission of the article.

Conflict of interest: There is no conflict of interest for the authors in this study.

Data availability statement: The materials and data that support this manuscript are available from the corresponding author upon reasonable request.

Acknowledgments: Hereby sincerely thank and appreciate from officials of kindergartens and Islamic Azad University of Urmia branch for their cooperation with the researchers and the working mothers with children aged 3-5 in Urmia city participating in the research for their active participation in the research.

مقاله پژوهشی

نقش مزاج کودک و سبک‌های دلبستگی و والدگری مادر در پیش‌بینی مشکلات رفتاری کودکان ۳-۵ سال دارای مادر شاغل

هاجر یوسفی خانه‌برق^۱، علی زینالی^{۲*}

۱. کارشناس ارشد روان‌شناسی تربیتی، واحد ارومیه، دانشگاه آزاد اسلامی، ارومیه، ایران

۲. دانشیار، گروه روان‌شناسی، واحد خوی، دانشگاه آزاد اسلامی، خوی، ایران

چکیده

مشخصات مقاله

زمینه و هدف: مشکلات رفتاری کودکان، مشکلاتی شایع و کم‌توان‌کننده در کودکان هستند که بررسی آنها اهمیت زیادی دارد. بنابراین پژوهش حاضر با هدف تعیین نقش مزاج کودک، سبک‌های دلبستگی و والدگری مادر در پیش‌بینی مشکلات رفتاری کودکان ۳-۵ سال دارای مادر شاغل انجام شد.

روش: این مطالعه، توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه پژوهش شامل تمامی مادران شاغل دارای کودک ۳-۵ سال در مهدکودک‌های شهر ارومیه در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۰ به تعداد ۳۵۳ نفر بودند که ۱۸۴ تن از آنها با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای به عنوان نمونه مورد مطالعه انتخاب شدند. داده‌های پژوهش با پرسشنامه‌های مزاج تجدید نظر شده (الیس و راثبارت، ۲۰۰۱)، سبک دلبستگی (هازن و شاور، ۱۹۸۷)، سبک‌های والدگری (بامریند، ۱۹۹۱)، و مشکلات رفتاری (راتر، ۱۹۷۶) جمع‌آوری و با روش‌های ضرایب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه با مدل همزمان در نسخه ۲۱ نرم‌افزار SPSS تحلیل شدند.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که مزاج کودک، سبک دلبستگی ایمن، و سبک والدگری مقتدر با مشکلات رفتاری کودکان رابطه منفی و معنادار؛ و سبک‌های دلبستگی ناایمن اجتنابی و دو سوگرا و سبک والدگری مستبد با مشکلات رفتاری کودکان رابطه مثبت و معنادار در سطح ۰/۰۱؛ و سبک والدگری سهل‌گیرانه با مشکلات رفتاری کودکان رابطه مثبت و معنادار در سطح ۰/۰۵ داشتند. همچنین متغیرهای مزاج کودک، سبک دلبستگی، و سبک والدگری مقتدرانه و مستبدانه مادر به‌طور معناداری توانستند ۲۹ درصد از تغییرات مشکلات رفتاری کودکان را پیش‌بینی کنند ($P < 0/001$).

نتیجه‌گیری: نتایج این مطالعه حاکی از نقش مؤثر مزاج کودک، سبک دلبستگی، و سبک والدگری مقتدرانه و مستبدانه مادر در پیش‌بینی مشکلات رفتاری کودکان بود. استلزامات نتایج به دست آمده در مقاله مورد بحث قرار گرفت.

کلیدواژه‌ها:

مزاج کودک،
سبک دلبستگی،
سبک والدگری،
مشکلات رفتاری

دریافت شده: ۱۴۰۱/۱۱/۱۳

پذیرفته شده: ۱۴۰۳/۰۴/۱۹

منتشر شده: ۱۴۰۳/۰۵/۰۹

* نویسنده مسئول: علی زینالی، دانشیار، گروه روان‌شناسی، واحد خوی، دانشگاه آزاد اسلامی، خوی، ایران

رایانامه: Zeinali@iaukhoy.ac.ir

تلفن: ۰۴۴-۳۶۴۳۰۰۰۱

مقدمه

دوران کودکی از مهم‌ترین مراحل زندگی است که در آن شخصیت فرد با پهریزی می‌شود و بسیاری از اختلال‌ها و ناهنجاری‌های دوران بزرگسالی ناشی از کمبود توجه در دوران کودکی است (۱). مشکلات رفتاری^۱، مشکلاتی شایع و ناتوان‌کننده در کودکان هستند که بر بسیاری از عملکردهای آنها مانند عملکرد مدرسه تاثیر منفی می‌گذارند (۲). این مشکلات به رفتارهایی اطلاق می‌شود که بدون پایین بودن بهره هوشی، تعادل رفتاری با هنجار جامعه، و ارزش‌های اجتماعی مغایر است و در مکان‌ها و زمان‌های زیادی تکرار می‌شوند (۳). شیوع مشکلات رفتاری در سنین مدرسه را به‌طور میانگین حدود ۵ تا ۱۰ درصد و حتی گاهی ۲۳/۹ درصد گزارش کردند (۴). کودکان با مشکلات رفتاری، کمتر توسط هم‌سالان خود تأیید می‌شوند و دوستان کمتری دارند (۵) و این مشکلات علاوه بر خود کودکان برای معلمان و والدین مشکلات زیادی ایجاد می‌کنند (۶). مشکلات رفتاری شامل مشکلات فردی و اجتماعی با شیوع بالایی هستند که مبتلایان به آن در برابر آشفتگی‌های روان‌شناختی آسیب‌پذیرتر هستند (۷).

مزاج کودک^۲ می‌تواند باعث کاهش مشکلات رفتاری شود (۸). مزاج به‌عنوان یک ویژگی شخصیتی نسبتاً ثابت به تفاوت‌های فردی در واکنش‌پذیری هیجانی، حرکتی و توجهی و تفاوت‌های فردی در خودتنظیم‌گری اشاره دارد (۹) که بیشتر پایه‌ها و ریشه‌های زیستی و عصب‌شناختی تا پایه‌ها و ریشه‌های محیطی دارند (۱۰). مزاج یکی از عواملی است که خلق‌وخو، ویژگی‌ها، و استعداد‌های افراد را شکل می‌دهد و سبب تفاوت افراد با یکدیگر می‌شود (۱۱). نتایج پژوهش‌ها حاکی از رابطه منفی مزاج با مشکلات رفتاری بودند. برای مثال نتایج پژوهش‌ها نشان داد که مزاج کودک با مشکلات رفتاری درون‌نمود و برون‌نمود رابطه معناداری داشت (۸). متخصصان ضمن پژوهشی به این نتیجه رسیدند که مزاج کودک با مشکلات رفتاری در اوایل دوران کودکی همبستگی معنادار دارد (۱۲). در پژوهشی دیگر متخصصان

گزارش کردند که بین مزاج با رفتار پر خاشگروانه به‌عنوان یکی از مشکلات رفتاری رابطه معنادار وجود دارد (۱۳).

نوع سبک دلبستگی^۳ کودکان بر میزان مشکلات رفتاری آنان تاثیر می‌گذارد (۱۴). دلبستگی پیوند عاطفی و رابطه هیجانی عمیق و پایدار بین دو فرد (مادر یا مراقب و کودک) است که برای نزدیکی با یکدیگر و دستیابی به احساس آرامش و امنیت تلاش می‌کنند (۱۵). در دلبستگی ایمن افراد تعارض کمتر، رضایت و ثبات بیشتر، و دوره‌های طولانی‌تر روابط مثبت؛ و در دلبستگی ناایمن افراد تعارض بیشتر، رضایت و ثبات کمتر، و دوره‌های کوتاه‌تر روابط مثبت را تجربه می‌کنند (۱۶). به‌طور کلی سه سبک دلبستگی ایمن^۴، ناایمن اجتنابی^۵ و ناایمن دوسوگرا^۶ وجود دارد (۱۷) که افراد ایمن کارکرد مثبتی از خود و دیگران دارند و خود را دوست‌داشتنی و دیگران را پاسخ‌ده و پذیرا می‌پندارند، افراد ناایمن اجتنابی کارکرد مثبت به خود و کارکرد منفی به دیگران دارند و خود را دوست‌داشتنی و دیگران را طردکننده و غیرپاسخ‌ده و غیرپذیرا می‌پندارند و افراد ناایمن دوسوگرا گاهی کارکرد منفی و گاهی کارکرد مثبت به خود و دیگران دارند و گاهی خود را دوست‌داشتنی و دیگران را پاسخ‌ده و پذیرا و گاهی خود را غیردوست‌داشتنی و دیگران را غیرپاسخ‌ده و غیرپذیرا می‌پندارند (۱۸). افراد ایمن در هنگام مواجهه با موقعیت‌های تنش‌آور از راهبردهای کنار آمدن مثبت مانند کمک گرفتن از دیگران استفاده می‌کنند، افراد ناایمن اجتنابی در مواجهه با موقعیت‌های تنش‌آور نمی‌توانند از حمایت دیگران استفاده کنند، و افراد ناایمن دوسوگرا نیز به دلیل حساسیت بیش از حد نسبت به عواطف از درخواست حمایت محروم می‌مانند (۱۹). نتایج پژوهش‌ها حاکی از رابطه سبک دلبستگی با مشکلات رفتاری بودند. برای مثال نتایج پژوهشی نشان داد که سبک دلبستگی ایمن با مشکلات رفتاری کودکان رابطه معنادار منفی و سبک‌های دلبستگی ناایمن اجتنابی و دوسوگرا با آن رابطه معنادار مثبت داشت (۱۴). متخصصان ضمن پژوهشی به این نتیجه رسیدند که دلبستگی‌های ناایمن برخلاف دلبستگی ایمن با مشکلات رفتاری نوجوانان همبستگی مثبت و معنادار دارد (۲۰). در پژوهشی دیگر پژوهشگران گزارش کردند که سبک دلبستگی ایمن با مشکلات رفتاری

4. Secure
5. Avoidant insecure
6. Ambivalent insecure

1. Behavioral problems
2. Child's temperament
3. Attachment style

مستبد و سهل‌گیر با مشکلات رفتاری آنان همبستگی مثبت و معنادار دارد (۲۸).

بررسی مشکلات رفتاری کودکان اهمیت زیادی دارد و مشکلات رفتاری در کودکان شیوع بالایی دارد (۴). بنابراین، باید به دنبال راهکارهایی برای کاهش مشکلات رفتاری آنان بود که برای این منظور ابتدا نیاز به شناسایی عوامل مرتبط با آن است. با اینکه پژوهش‌هایی درباره پیش‌بینی مشکلات رفتاری کودکان انجام شده است، اما این پژوهش‌ها هم کمتر به نقش مزاج، سبک دلبستگی، و سبک والدگری مادر توجه داشتند و هم به پیش‌بینی مشکلات رفتاری کودکان ۳-۵ ساله در زمانی که مادران کودکان شاغل هستند، پرداختند. بنابراین یکی از خلأهای موجود عدم یافتن پژوهشی درباره پیش‌بینی مشکلات رفتاری کودکان بر اساس مزاج کودک، سبک دلبستگی، و سبک والدگری مادر بود که نتایج این پژوهش می‌تواند به شناخت متغیرهای مؤثرتر و دارای سهم بیشتر در پیش‌بینی مشکلات رفتاری کودکان کمک کند تا مشاوران و درمانگران بر اساس آن برنامه‌هایی برای کاهش مشکلات رفتاری کودکان طراحی و اجرا کنند. در نتیجه ضروری است که ابتدا متغیرهای پیش‌بینی‌کننده مشکلات رفتاری کودکان ۳-۵ ساله مادر شاغل را شناخت و سپس بر اساس نتایج به دست آمده بتوان برنامه‌هایی برای کاهش مشکلات رفتاری آنان طراحی و اجرا کرد. با توجه به نتایج پژوهش‌های مطرح شده، پژوهش حاضر با هدف تعیین نقش مزاج کودک، سبک دلبستگی، و سبک والدگری مادر در پیش‌بینی مشکلات رفتاری کودکان ۳-۵ ساله مادر شاغل انجام شد.

روش

(الف) طرح پژوهش و شرکت‌کنندگان: این مطالعه مقطعی از نوع همبستگی بود. جامعه پژوهش مادران شاغل دارای کودک ۳-۵ ساله در مهدکودک‌های شهر ارومیه در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۰ به تعداد ۳۵۳ نفر بودند که حجم نمونه طبق جدول کرجسی و مورگان ۱۸۴ نفر برآورد شد که با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شدند (۲۹). در این روش نمونه‌گیری از میان همه مهدکودک‌های شهر ارومیه تعداد ۸ مهدکودک به روش

کودکان رابطه معنادار منفی، و سبک دلبستگی ناایمن دوسوگرا با مشکلات رفتاری کودکان رابطه معنادار مثبت دارد، اما سبک دلبستگی اجتنابی با آن رابطه معناداری نداشت (۲۱).

سبک والدگری^۱ می‌تواند بر مشکلات رفتاری کودکان تاثیرگذار باشد (۲۲). خانواده نخستین پایه‌گذار شخصیت، ارزش‌ها، و باورهای کودکان است و شیوه برخورد والدین با فرزندان بر روی ویژگی‌های فرزندان تاثیر می‌گذارد (۲۳). سبک والدگری تعامل والدین و کودکان را در طیف گسترده‌ای از موقعیت‌ها توصیف و یک فضای تعاملی ایجاد می‌کند (۲۴) و دارای سه ویژگی پذیرش یا روابط نزدیک، مهارگری، و استقلال است که ترکیب آنها سه سبک والدگری مقتدر^۲، مستبد^۳، و سهل‌گیر^۴ را به وجود می‌آورد (۲۵). والدین مقتدر از نظر پذیرش و روابط نزدیک با فرزندان رابطه‌ای معقولانه برقرار می‌سازند و ضمن استقلال دادن به آنها، آنان را کنترل می‌کند. والدین مستبد از نظر پذیرش و روابط نزدیک در سطح پایینی قرار دارند و ضمن مهارگری زیاد فرزندان به آنها استقلال اندکی می‌دهند. والدین سهل‌گیر از نظر پذیرش و روابط نزدیک با فرزندان افراطی یعنی بسیار پذیرا و مهرورز هستند و ضمن دادن استقلال زیاد به آنان بر روی رفتارهای آنها، مهارگری اندکی دارند (۲۶). نتایج پژوهش‌ها حاکی از رابطه سبک والدگری با مشکلات رفتاری بودند. برای مثال نتایج پژوهش پژوهشگران نشان داد که سبک مقتدر بر مشکلات رفتاری اثر منفی، و سبک‌های مستبد و سهل‌گیر بر مشکلات رفتاری اثر مثبت داشت (۲۲).

متخصصان ضمن پژوهشی به این نتیجه رسیدند که بین سبک مقتدرانه با مشکلات رفتاری کودکان همبستگی منفی و معنادار و بین سبک‌های مستبد و سهل‌گیر با مشکلات رفتاری همبستگی مثبت و معنادار وجود دارد (۲۷). در پژوهشی دیگر مشخص شد که سبک‌های والدگری مستبد و سهل‌گیر با مشکلات رفتاری کودکان رابطه معنادار مثبت دارد، اما سبک والدگری مقتدر با آن رابطه معناداری ندارد (۲۱). در پژوهشی دیگر مشخص شد که سبک والدگری مقتدرانه با مشکلات رفتاری کودکان پیش‌دبستانی همبستگی منفی و معنادار، و سبک‌های

1. Parenting style
2. Authoritative

3. Authoritarian
4. Permissive

تصادفی ساده انتخاب و از هر مهد کودک همه مادران در صورت داشتن ملاک‌های ورود به مطالعه به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. به‌طور میانگین از هر مهد کودک تعداد ۲۰ الی ۲۵ مادر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. شرکت‌کنندگان این مطالعه، ۱۸۴ مادر شاغل دارای کودک ۳-۵ ساله با میانگین سنی ۲۴/۷۶ سال بودند؛ به‌طوری که تحصیلات ۳۵/۲۰ درصد آنها دیپلم، ۳۴/۵۴ درصد آنها کارشناسی، ۲۴/۲۶ درصد آنها کارشناسی ارشد، و ۶ درصد آنها دکترا بود. ملاک‌های ورود به مطالعه شامل اشتغال مادر به مدت زمان حداقل ساعت کاری ۶ ساعت در روز، حداقل تحصیلات دیپلم برای مادر، زندگی کودک همراه با پدر و مادر، نداشتن اختلال‌های روان‌شناختی، و عدم مصرف داروهای روان‌پزشکی مانند ضد اضطراب و ضد افسردگی در مادر و کودک بر اساس گزارش مادر، و تمایل جهت شرکت در تمامی مراحل پژوهش بودند. همچنین ملاک‌های خروج از مطالعه شامل انصراف از تکمیل ابزارها و عدم پاسخ‌گویی به حداقل ده درصد گویه‌ها بودند.

(ب) ابزار

۱. پرسشنامه مزاج تجدیدنظر شده^۱: در این پژوهش به منظور نوع و سبک مزاج از نسخه بازنگری شده پرسشنامه مزاج الیس و رابارت (۳۰) استفاده است. این پرسشنامه در ۶۵ گویه بر اساس طیف لیکرت طراحی و اعتباریابی شده است. گویه‌های این پرسشنامه با استفاده از مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت (۱= تقریباً همیشه نادر است تا ۵= تقریباً همیشه درست) نمره‌گذاری و نمره ابزار با مجموع نمره گویه‌ها محاسبه می‌شود. بنابراین، حداقل نمره در آن ۶۵ و حداکثر نمره در آن ۳۲۵ است که نمره بالاتر نشان‌دهنده مشکلات مزاجی کمتر است و بالعکس نمره پایین‌تر نشان‌دهنده نمرات مزاجی بیشتر است. روایی ملاکی نسخه بازنگری شده پرسشنامه مزاج الیس و رابارت به میزان ۰/۷۶ و اعتبار آن با روش آلفای کرونباخ در پژوهش‌های مختلف در دامنه ۰/۶۵ تا ۰/۸۲ گزارش شده است. همچنین روایی محتوایی، صوری، و سازه از نوع عاملی این پرسشنامه توسط سازندگان این پرسشنامه، به شیوه‌های کمی و کیفی، مطب. ب گزارش شد (۳۰). در ایران اعتبار نسخه بازنگری شده پرسشنامه مزاج الیس و رابارت با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۳ محاسبه شده است

(۳۱). در پژوهش حاضر اعتبار این ابزار با روش آلفای کرونباخ ۰/۷۹ به‌دست آمد و روایی صوری و محتوایی این پرسشنامه با شاخص و نسبت روایی محتوا، مورد بررسی و تأیید متخصصان قرار گرفته است.

۲. پرسشنامه سبک دلبستگی^۲: این ابزار توسط هازن و شاور (۳۲) با ۱۵ گویه و سه مؤلفه سبک دلبستگی ایمن، سبک دلبستگی ناایمن اجتنابی، و سبک دلبستگی ناایمن دوسوگرا (هر مؤلفه ۵ گویه) طراحی شد. گویه‌ها با استفاده از مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت (۱= هرگز تا ۵= تقریباً همیشه) نمره‌گذاری و نمره هر مؤلفه با مجموع نمره گویه‌های آن مؤلفه محاسبه می‌شود. بنابراین حداقل نمره در هر مؤلفه ۵ و حداکثر نمره در آن ۲۵ است و نمره بالاتر نشان‌دهنده سبک دلبستگی غالب در فرد است. روایی سازه ابزار با روش تحلیل عاملی اکتشافی بررسی و نتایج حاکی از وجود سه عامل یا مؤلفه دلبستگی ایمن، ناایمن اجتنابی، و ناایمن دوسوگرا بود و اعتبار این پرسشنامه با روش آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۸۱، ۰/۷۵ و ۰/۸۷ گزارش شد (۳۲). در ایران پژوهشگران در پژوهشی اعتبار این ابزار را با روش آلفای کرونباخ برای دلبستگی‌های ایمن ۰/۷۸، ناایمن اجتنابی ۰/۶۶، و ناایمن دوسوگرا ۰/۷۸ محاسبه کردند (۳۳). در پژوهش حاضر اعتبار این ابزار با روش آلفای کرونباخ برای سبک‌های دلبستگی ایمن، ناایمن اجتنابی، و دوسوگرا به ترتیب ۰/۸۱، ۰/۷۵ و ۰/۷۷ به‌دست آمد و روایی صوری و محتوایی این پرسشنامه با شاخص و نسبت روایی محتوا، مورد بررسی و تأیید متخصصان قرار گرفته است.

۳. پرسشنامه سبک والدگری^۳: این ابزار توسط بامریند (۳۴) با ۳۰ گویه و سه مؤلفه سبک‌های والدگری مقتدر، مستبد، و سهل‌گیر (هر مؤلفه ۱۰ گویه) طراحی شد. گویه‌ها با استفاده از مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت (۱= کاملاً مخالفم تا ۵= کاملاً موافقم) نمره‌گذاری و نمره هر مؤلفه با مجموع نمره گویه‌های آن مؤلفه محاسبه می‌شود. بنابراین حداقل نمره در هر مؤلفه ۱۰ و حداکثر نمره در آن ۵۰ است و نمره بالاتر نشان‌دهنده سبک والدگری غالب در فرد است. روایی سازه ابزار با روش تحلیل عاملی اکتشافی بررسی و نتایج حاکی از وجود سه عامل یا مؤلفه سبک‌های والدگری مقتدر، مستبد، و سهل‌گیر بود و پایایی آن با روش بازآزمایی به ترتیب ۰/۹۲، ۰/۹۲ و ۰/۸۱ گزارش شد (۳۴). در ایران متخصصان

3. Parenting style questionnaire

1. Revised temperament questionnaire
2. Attachment style questionnaire

پرسشنامه با شاخص و نسبت روایی محتوا، مورد بررسی و تأیید متخصصان قرار گرفته است.

(ج) روش اجرا: برای انجام این پژوهش پس از هماهنگی با مسئولان آموزش و پرورش شهر ارومیه و تهیه فهرست مهدکودک‌ها، اقدام به نمونه‌گیری تعدادی از مهدکودک‌ها به روش تصادفی ساده شد و سپس از هر مهدکودک تعدادی مادر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. برای افراد نمونه انتخاب شده در ابتدا هدف، اهمیت و ضرورت پژوهش، بیان شده است و سپس به آنان درباره رعایت نکات اخلاقی اطمینان داده شد و در نهایت فرم رضایت‌نامه شرکت آگاهانه در پژوهش به امضای آنها رسید. برای جمع‌آوری داده‌ها شرکت‌کنندگان علاوه بر فرم اطلاعات جمعیت‌شناختی به ابزارهای پژوهش معرفی شده در بالا پاسخ دادند. داده‌ها پس از جمع‌آوری در نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۱ با روش‌های ضرایب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه با مدل همزمان در سطح معناداری ۰/۰۵ تحلیل شدند.

یافته‌ها

نتایج میانگین، انحراف معیار، کمینه، بیشینه، کجی، و کشیدگی متغیرهای پژوهش در جدول ۱ ارائه شد.

اعتبار این ابزار را با روش آلفای کرونباخ برای سبک‌های والدگری مقتدر ۰/۸۲، مستبد ۰/۶۰، و سهل‌گیر ۰/۷۹ محاسبه کردند (۳۵). در پژوهش حاضر اعتبار این پرسشنامه با روش آلفای کرونباخ برای سبک‌های والدین مقتدر، مستبد، و سهل‌گیر به ترتیب ۰/۸۶، ۰/۷۲ و ۰/۷۴ به‌دست آمد و روایی صوری و محتوایی این پرسشنامه با شاخص و نسبت روایی محتوا، مورد بررسی و تأیید متخصصان قرار گرفته است.

۴. پرسشنامه مشکلات رفتاری: این ابزار توسط راتر (۳۶) با ۳۱ گویه طراحی شده است که در این مطالعه توسط والدین کودکان تکمیل شد. گویه‌ها با استفاده از مقیاس سه درجه‌ای لیکرت (=۰ درباره کودک مصداق ندارد تا ۲= درباره کودک کاملاً مصداق دارد) نمره‌گذاری می‌شود و نمره ابزار با مجموع نمره گویه‌ها محاسبه می‌شود. بنابراین حداقل نمره پرسشنامه مشکلات رفتاری ۰ و حداکثر نمره آن ۶۲ است و نمره بالاتر نشان‌دهنده مشکلات رفتاری بیشتر است و بالعکس کسب نمره کمتر، نشان‌دهنده وجود مشکلات رفتاری کمتر در فرد است. روایی همگرایی ابزار با تشخیص روان‌پزشک ۰/۷۶ و پایایی آن با روش بازآزمایی دو ماهه ۰/۷۴ گزارش شد (۳۶). در ایران متخصصان اعتبار این ابزار را با روش آلفای کرونباخ را با روش آلفای کرونباخ ۰/۷۰ محاسبه کردند (۳۷). همچنین در پژوهش حاضر اعتبار این پرسشنامه با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۰ به‌دست آمد و روایی صوری و محتوایی این

جدول ۱: نتایج میانگین، انحراف معیار، کمینه، بیشینه، کجی، و کشیدگی متغیرهای پژوهش

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی
مزاج کودک	۱۴۹/۱۴	۱۲/۶۲	۰/۵۶	۰/۶۱
دلبستگی ایمن	۱۲/۶۹	۴/۰۲	۰/۳۱	-۰/۳۹
دلبستگی نایمن اجتنابی	۱۶/۵۲	۳/۳۶	۰/۲۴	-۰/۷۸
دلبستگی نایمن دوسوگرا	۱۲/۵۸	۵/۰۳	۰/۳۳	-۰/۹۷
سبک والدگری مقتدر	۲۶/۳۳	۸/۹۵	۰/۲۴	-۰/۵۶
سبک والدگری مستبد	۳۲/۵۰	۸/۹۵	-۰/۵۶	-۰/۲۲
سبک والدگری سهل‌گیر	۳۳/۶۶	۹/۱۰	-۰/۵۲	-۰/۶۵
مشکلات رفتاری	۳۲/۱۳	۵/۰۱	۰/۰۵	-۰/۰۱

عامل تورم واریانس برای پیش‌بینی مشکلات رفتاری کودکان در دامنه ۱/۰۱ تا ۱/۱۷ و مقدار دوربین-واتسون ۱/۷۹ بود. اگر مقدار عامل تورم

بر اساس نتایج جدول ۱، فرض نرمال بودن به دلیل قرارداد شتن مقدار کجی و کشیدگی در دامنه ۱+ تا ۱- تأیید شد (۲۹). همچنین، مقدار

1. Behavioral problems questionnaire

واریانس کوچک‌تر از ۱۰ باشد، فرض هم‌خطی چندگانه رد می‌شود و اگر مقدار دوربین- واتسون در دامنه ۱/۵ تا ۲/۵ باشد، فرض همبستگی باقی‌مانده‌ها رد می‌شود. در نتیجه استفاده از ضرایب همبستگی پیرسون و

رگرسیون چندگانه جهت تحلیل‌ها مجاز بود. نتایج ضرایب همبستگی مزاج کودک، سبک دلبستگی، سبک والدگری مادر با مشکلات رفتاری کودکان در جدول ۲ ارائه شد.

جدول ۲: نتایج ضرایب همبستگی مزاج کودک، سبک دلبستگی، سبک والدگری مادر با مشکلات رفتاری کودکان

متغیرهای پیش‌بین / متغیر ملاک	مشکلات رفتاری کودکان	معناداری
مزاج کودک	-۰/۲۱	۰/۱۰ <
دلبستگی ایمن	-۰/۲۵	۰/۱۰ <
دلبستگی نایمن اجتنابی	۰/۳۰	۰/۱۰ <
دلبستگی نایمن دوسوگرا	۰/۳۴	۰/۱۰ <
سبک والدگری مقتدر	-۰/۲۴	۰/۱۰ <
سبک والدگری مستبد	۰/۲۰	۰/۱۰ <
سبک والدگری سهل‌گیر	۰/۱۶	۰/۵۰ <

بر اساس نتایج جدول ۲، مزاج کودک، سبک دلبستگی ایمن و سبک والدگری مقتدر با مشکلات رفتاری کودکان رابطه منفی و معنادار و سبک‌های دلبستگی نایمن اجتنابی و دوسوگرا و سبک والدگری مستبد با مشکلات رفتاری کودکان رابطه مثبت و معنادار در سطح کوچک‌تر از ۰/۰۱ و سبک والدگری سهل‌گیر با مشکلات رفتاری

کودکان رابطه مثبت و معنادار در سطح کوچک‌تر از ۰/۰۵ داشتند. نتایج رگرسیون چندگانه با مدل همزمان برای تعیین نقش مزاج کودک، سبک دلبستگی، و سبک والدگری در پیش‌بینی مشکلات رفتاری کودکان در جدول ۳ ارائه شد.

جدول ۳: نتایج رگرسیون چندگانه با مدل همزمان برای تعیین نقش مزاج کودک، سبک دلبستگی و سبک والدگری در پیش‌بینی مشکلات رفتاری کودکان

متغیرها	R	R ²	F	معناداری	B	SE	Beta	مقدار t	معناداری
مزاج کودک					-۰/۰۸۱	۰/۰۲۵	-۰/۲۰	-۳/۲۳	<۰/۰۰۱
دلبستگی ایمن					-۰/۱۷۱	۰/۰۸۲	-۰/۱۴	-۲/۰۹	۰/۰۳۶
دلبستگی نایمن اجتنابی					۰/۲۷۱	۰/۱۰۳	۰/۱۸	۲/۶۳	۰/۰۰۹
دلبستگی نایمن دوسوگرا	۰/۵۴	۰/۲۹	۱۰/۱۷	<۰/۰۰۱	۰/۲۲۶	۰/۰۷۰	۰/۲۲	۳/۲۳	<۰/۰۰۱
سبک والدگری مقتدر					-۰/۰۸۵	۰/۰۴۱	-۰/۱۴	-۲/۰۹	۰/۰۳۶
سبک والدگری مستبد					۰/۰۹۲	۰/۰۳۶	۰/۱۶	۲/۵۷	۰/۰۱۵
سبک والدگری سهل‌گیر					۰/۰۴۹	۰/۰۴۲	۰/۰۸	۱/۱۷	۰/۲۴۰

بر اساس نتایج جدول ۳، متغیرهای مزاج کودک، سبک دلبستگی، و سبک‌های والدگری مقتدر و مستبد مادر به‌طور معناداری توانستند ۲۹ درصد از تغییرات مشکلات رفتاری کودکان را پیش‌بینی کنند ($P < ۰/۰۰۱$). طبق این مدل و با توجه به مقادیر بتاها و معناداری آنها،

مزاج کودک، دلبستگی ایمن، و سبک والدگری مقتدر اثر مثبت و معنادار و دلبستگی‌های نایمن اجتنابی و دوسوگرا و سبک والدگری مستبد اثر منفی و معنادار داشتند ($P < ۰/۰۵$)، اما سبک والدگری سهل‌گیر اثر معناداری نداشت ($P > ۰/۰۵$).

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به شیوع بالای مشکلات رفتاری در کودکان، پژوهش حاضر با هدف تعیین نقش مزاج کودک، سبک دلبستگی، و سبک والدگری مادر در پیش‌بینی مشکلات رفتاری کودکان ۳-۵ ساله مادر شاغل انجام شد. یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که مزاج کودک با مشکلات رفتاری کودک رابطه منفی و معنادار داشت که این یافته با یافته پژوهش‌های پیشین (۸، ۱۲، ۱۳) همسو است. در تبیین این یافته‌ها بر مبنای پژوهش‌های انجام شده (۳۱) می‌توان گفت که مزاج یکی از عواملی است که استعدادها، خلق‌وخو، و ویژگی‌های افراد را شکل می‌دهد و سبب تفاوت انسان‌ها با یکدیگر می‌شود. در واقع مزاج هر فرد برگرفته از ترکیب ویژگی‌های او است که بر استعدادها، علاقه‌ها، روحیه‌ها، و رفتارهای وی تاثیر می‌گذارد. بنابراین مزاج افراد تا حدود زیادی بسیاری از رفتارها و ویژگی‌های مثبت و منفی از جمله سازش‌یافتگی، رفتارهای تکانشی، و مشکلات رفتاری و شناختی را قابل پیش‌بینی می‌کند و حتی می‌تواند آثار تجربه‌های تنش‌آور زندگی کودکان را تعدیل کند. در نتیجه کودکان با مزاج‌های مختلف، رفتارها، و واکنش‌های متفاوتی را از سوی دیگران به‌ویژه والدین دریافت می‌کنند و باعث تفاوت رفتاری والدین با کودکان خود می‌شوند. برای مثال افراد دارای مشکلات مزاجی بیشتر، به میزان کمتری از راهبردهای مقابله‌ای سازش‌یافته استفاده می‌کنند و نحوه رفتار والدین به آنها نیز نامطلوب‌تر است. بر همین اساس منطقی است که با افزایش نمره مزاج کودک یا کاهش مشکلات مزاجی آنان، میزان مشکلات رفتاری کودکان کاهش یابد.

یافته‌های دیگر پژوهش حاضر نشان داد که سبک دلبستگی ایمن با مشکلات رفتاری کودکان رابطه منفی و معنادار و سبک‌های دلبستگی نایمن اجتنابی و دوسوگرا با مشکلات رفتاری آنان رابطه مثبت و معنادار دارد که این یافته با نتایج پژوهش‌های پیشین (۱۴، ۲۰، ۲۱) همسو است. لازم به ذکر است که فقط در یک پژوهش پیدا شده سبک دلبستگی اجتنابی با مشکلات رفتاری کودکان رابطه معناداری نداشته است (۲۱). در تبیین این یافته‌ها بر مبنای پژوهش انجام شده (۳۲) می‌توان گفت که افراد با دلبستگی ایمن دارای کارکرد مثبتی از خود و دیگران هستند و خود را دوست‌داشتنی و دیگران را پاسخ‌ده و پذیرا می‌پندارند، افراد با

دلبستگی نایمن اجتنابی دارای کارکرد مثبت به خود و کارکرد منفی به دیگران هستند و خود را دوست‌داشتنی و دیگران را طردکننده و غیرپاسخ‌ده و غیرپذیرا می‌پندارند، و افراد با دلبستگی نایمن دوسوگرا گاهی دارای کارکرد منفی و گاهی دارای کارکرد مثبت به خود و دیگران هستند و گاهی خود را دوست‌داشتنی و دیگران را پاسخ‌ده و پذیرا و گاهی خود را غیردوست‌داشتنی و دیگران را غیرپاسخ‌ده و غیرپذیرا می‌پندارند. همچنین کیفیت دلبستگی به والدین ممکن است به‌عنوان محافظی در برابر توسعه و رشد‌یافتگی مشکلات درون‌نمود و برون‌نمود عمل کنند و افراد با دلبستگی ایمن برخلاف افراد با دلبستگی‌های نایمن اجتنابی و دوسوگرا هم با والدین رابطه بهتری دارند و هم دارای دوستان بیشتری هستند و در طی همین رابطه با والدین و دوستان، انرژی خود را تخلیه می‌کنند و همین موضوع سبب می‌شود که میان آنها از نظر رفتارهای مشکل‌آفرین تفاوت وجود داشته باشد. بنابراین می‌توان انتظار داشت که افزایش سبک دلبستگی ایمن و کاهش سبک‌های دلبستگی نایمن اجتنابی و دوسوگرا باعث کاهش مشکلات رفتاری کودکان و بالعکس کاهش سبک دلبستگی ایمن و افزایش سبک‌های دلبستگی نایمن اجتنابی و دوسوگرا باعث افزایش مشکلات رفتاری کودکان شود.

دیگر یافته پژوهش حاضر نشان داد که سبک والدگری مقتدر با مشکلات رفتاری کودکان رابطه منفی و معنادار و سبک‌های والدگری مستبد و سهل‌گیر با مشکلات رفتاری آنان رابطه مثبت و معنادار دارد که این یافته با نتایج پژوهش‌های پیشین (۲۱، ۲۲، ۲۷، ۲۸) ترکش دوز (۲۱)، همسو است. لازم به ذکر است که فقط در یک پژوهش سبک سبک والدگری مقتدر با مشکلات رفتاری کودکان پیش‌دستانه رابطه معناداری نداشته است (۲۱). در تبیین این یافته‌ها بر مبنای نظریه بامریند (۳۴) می‌توان گفت که والدین مقتدر از نظر پذیرش و روابط نزدیک با فرزندان رابطه‌ای معقولانه برقرار می‌سازند و ضمن دادن استقلال به آنها، آنان را مهار می‌کنند. والدین مستبد از نظر پذیرش و روابط نزدیک در سطح پایینی قرار دارند و ضمن مهارگری زیاد فرزندان به آنها استقلال اندکی می‌دهند. والدین سهل‌گیر از نظر پذیرش و روابط نزدیک با فرزندان افراطی یعنی بسیار پذیرا و مهرورز هستند و ضمن دادن استقلال زیاد به آنان بر روی رفتارهای آنها، مهارگری بسیار اندکی دارند.

همچنین والدین مقتدر ضمن داشتن توقع بالا از فرزندان خود نسبت به آنها پاسخ‌دهی بالایی دارند و چنین والدگری برای مهار رفتارهای کودکان خود از ارتباط گرم و صمیمی با آنها ضمن مشخص کردن حد و مرزها استفاده می‌کنند. این والدین در تربیت فرزندان به صورت منطقی و عقلانی رفتار و از هر گونه افراط یا تفریط اجتناب می‌کنند. والدین مستبد ضمن داشتن توقع بالا از فرزندان خود نسبت به آنها پاسخ‌دهی اندک و پایینی دارند و چنین والدگری برای مهار رفتارهای کودکان خود از روش اطاعت کامل فرزندان از والدین استفاده می‌کنند. والدین سهل‌گیر ضمن داشتن توقع پایین از فرزندان خود نسبت به آنها پاسخ‌دهی بالایی دارند و چنین والدگری کمتر برای فرزندان خود حد و مرز یا قانونی را مشخص می‌کنند. در نتیجه با توجه به مطالب مطرح‌شده، منطقی است که با افزایش سبک والدگری مقتدر و کاهش سبک‌های والدگری مستبد و سهل‌گیر، میزان مشکلات رفتاری کودکان کاهش یابد و بالعکس با کاهش سبک والدگری مقتدر و افزایش سبک‌های والدگری مستبد و سهل‌گیر میزان مشکلات رفتاری کودکان افزایش یابد.

علاوه بر آن یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که مزاج کودک، سبک دلبستگی، و سبک والدگری مادر توانایی پیش‌بینی معنادار مشکلات رفتاری کودکان را داشتند. پژوهشی در این زمینه یافت نشد، اما در تبیین توانمندی مزاج کودک، سبک دلبستگی، و سبک والدگری مادر در پیش‌بینی مشکلات رفتاری کودکان می‌توان گفت کودکانی که دارای مشکلات مزاجی کمتری باشند، کارکرد مثبتی نسبت به خود و مراقبان داشته باشند و خود را دوست‌داشتنی و دیگران را پاسخ‌ده و پذیرا بپندارند (داشتن سبک دلبستگی ایمن) و والدین آنها با آنان روابط نزدیک و صمیمانه‌ای داشته باشند و ضمن دادن استقلال به آنها، آنان را مهار کنند (داشتن سبک والدگری مقتدر)، یا اینکه کارکرد منفی نسبت به مراقبان نداشته باشند و یا اینکه گاهی کارکرد مثبت و گاهی کارکرد منفی به آنان نداشته باشند و دیگران را همیشه یا گاهی طردکننده، غیرپاسخ‌ده و غیرپذیرا بپندارند (نداشتن سبک‌های دلبستگی ناایمن اجتنابی و دوسوگرا) و یا اینکه والدین آنها با آنان روابط نزدیک و صمیمانه نداشته باشند یعنی یا بسیار خشک و غیرقابل‌انعطاف یا بیش از حد پذیرا و مهرورز باشند و به آنها استقلال ندهند و یا اینکه آنان را مهار کنند (نداشتن سبک والدگری مستبد و سهل‌گیر). در این صورت

در زندگی تمایل بیشتری به رعایت قوانین و مقررات خانواده و جامعه را دارند، گرایش کمتری به انجام رفتارهای ناهنجار و سازش‌نا یافته دارند، در زندگی با رویدادهای تنش‌آور و کشاکش‌برانگیز کمتری مواجه می‌شوند، و در هنگام مواجهه با کشاکش‌ها از راهبردهای کنار آمدن سازش‌یافته و مناسب استفاده می‌کنند که همه این موارد می‌توانند سبب افزایش رضایت از زندگی و انجام رفتارهای مناسب و سازش‌یافته شود. بنابراین می‌توان انتظار داشت که مزاج کودک، سبک دلبستگی، و سبک والدگری مادر از طریق فرآیندهای توضیح داده شده بتوانند مشکلات رفتاری کودکان را پیش‌بینی کنند.

مهم‌ترین محدودیت‌های پژوهش حاضر شامل تعداد زیاد گویه‌های ابزارها، تک جنسیتی بودن جامعه پژوهش حاضر یعنی مادران، دشواری گردآوری داده‌ها به دلیل شیوع کوید-۱۹ و تعطیلی زیاد مهدکودک‌ها و رعایت فاصله‌گذاری اجتماعی، و محدودشدن جامعه پژوهش به مادران شاغل دارای کودک ۵-۳ ساله شهر ارومیه بودند. بنابراین تقسیم ابزارها به دو بخش و تکمیل آنها با یک فاصله زمانی مناسب، ساخت ابزارهای کوتاه‌تر و معتبر برای گردآوری اطلاعات به‌ویژه برای مزاج و انجام پژوهش بر روی پدران و بررسی روابط متغیرها درباره کودک و پدر و مقایسه نتایج آن با نتایج مطالعه حاضر پیشنهاد می‌شود. پیشنهاد پژوهشی دیگر بررسی روابط متغیرهای پژوهش حاضر و پیش‌بینی مشکلات رفتاری کودکان مقطع ابتدایی و حتی نوجوانان و مقایسه نتایج آن با نتایج پژوهش حاضر است. با توجه به نتایج پژوهش حاضر، برنامه‌ریزی جهت بهبود مزاج کودک، سبک‌های دلبستگی، و والدگری از طریق کارگاه‌های آموزشی ضروری است. در نتیجه مشاوران و روان‌شناسان جهت کاهش مشکلات رفتاری کودکان می‌توانند از طریق آموزش‌های لازم، زمینه را برای افزایش مزاج مثبت، سبک دلبستگی ایمن و سبک والدگری مقتدر و کاهش سبک‌های دلبستگی ناایمن اجتنابی و دوسوگرا و سبک‌های والدگری مستبد و سهل‌گیر فراهم آورند. علاوه بر آن، والدین باید از نقش سبک‌های دلبستگی ناایمن اجتنابی و دوسوگرا و سبک‌های والدگری مستبد و سهل‌گیر آگاه باشند تا به‌طور ناخواسته از طریق ایجاد و افزایش آنها سبب افزایش مشکلات رفتاری در فرزندان خود نشوند.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: این مطالعه به صورت مستقل و با مجوز دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه و با رضایت کامل افراد نمونه انجام شد. این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد نویسنده یکم در رشته روان‌شناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی ارومیه است که در تاریخ ۱۴۰۱/۰۸/۲۱ با موفقیت دفاع شد که پروپوزال آن در تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۲۴ با شماره نامه ۱۶۲۵۶۳۶۳۱ مصوب شد. مجوز علمی این مطالعه توسط دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه طی نامه شماره ۱۶۲۵۶۳۶۳۱ در تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۲۴ صادر شد. همچنین ملاحظات اخلاقی مندرج در راهنمای انتشار انجمن روان‌شناسی آمریکا و کدهای اخلاقی سازمان نظام روان‌شناسی ایران مانند اصل رازداری، محرمانه ماندن اطلاعات، دریافت رضایت کتبی از افراد نمونه، و نظایر آن در این پژوهش رعایت شده است.

حامی مالی: پژوهش حاضر بدون هیچ‌گونه حمایت مالی از جانب سازمان خاصی انجام شده است.

نقش هر یک از نویسندگان: در پژوهش حاضر، نویسنده یکم در جمع‌آوری داده‌ها، ورود به رایانه و نگارش اولیه مقاله، و نویسنده دوم در تحلیل داده‌ها و نگارش نهایی و سابمیت مقاله نقش داشته است.

تضاد منافع: انجام این مطالعه برای نویسندگان هیچ‌گونه تعارض در منافع را به دنبال نداشته است.

در دسترس بودن داده‌ها: تمامی داده‌های این مطالعه در اختیار نویسنده مسئول است و در صورت درخواست منطقی پژوهشگری خاص در اختیار او قرار خواهد گرفت.

تشکر و قدردانی: بدین وسیله از مسئولان مهدکودک‌ها و دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه به دلیل همکاری با پژوهشگران و از مادران شاغل دارای کودک ۳-۵ ساله شهر ارومیه شرکت‌کننده در پژوهش به دلیل مشارکت فعال در پژوهش صمیمانه تشکر و قدردانی می‌شود.

References

- Geng M, Jiang L, Wu X, Ding P, Liu W, Liu M, Tao F. Sugar-sweetened beverages consumption are associated with behavioral problems among preschoolers: A population based cross-sectional study in China. *J Affect Disord.* 2020; 265(2): 519-525. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2020.01.076> [Link]
- Jessel J, Rosenthal D, Hanley GP, Rymill L, Boucher MB, Howard M, Perrin J, Lemos FM. On the occurrence of dangerous problem behavior during functional analysis: An evaluation of 30 applications. *Behav Modif.* 2022; 46(4): 834-862. <https://doi.org/10.1177/01454455211010698> [Link]
- Martin-Storey A, Lemelin JP, Temcheff C, Dery M. Exploring childhood temperament as a moderator of the association between adolescent sexual minority status and internalizing and externalizing behavior problems. *J Adolesc.* 2020; 84: 190-199. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2020.08.004> [Link]
- Baghbanpour Azari R, Livarjani Sh, Hosseini Nasab SD. The effectiveness of social skills training based on Timothy Campbell-Comerford theory on academic self-concept and academic emotions of students with behavioral problems. *Community Health Journal.* 2022; 16 (1): 65-75. [Persian] [Link]
- Liu S, Zhou N, Dong S, Wang Z, Hao Y. Maternal childhood emotional abuse predicts Chinese infant behavior problems: Examining mediating and moderating processes. *Child Abuse & Neglect.* 2019; 88: 307-316. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2018.12.006> [Link]
- Tiger JH, Effertz HM. On the validity of data produced by isolated and synthesized contingencies during the functional analysis of problem behavior. *J Appl Behav Anal.* 2021; 54(3): 853-876. <https://doi.org/10.1002/jaba.792> [Link]
- Highlander AR, Jones DJ. Integrating objective and subjective social class to advance our understanding of externalizing problem behavior in children and adolescents: A conceptual review and model. *Clin Child Fam Psychol Rev.* 2022; 25(2): 300-315. <https://doi.org/10.1007/s10567-021-00369-x> [Link]
- Harvey E, Lemelin JP, Dery M. Student-teacher relationship quality moderates longitudinal associations between child temperament and behavior problems. *J Sch Psychol.* 2022; 91: 178-194. <https://doi.org/10.1016/j.jsp.2022.01.007> [Link]
- Augustine ME, Stifter CA. Children's behavioral self-regulation and conscience: Roles of child temperament, parenting, and parenting context. *J Appl Dev Psychol.* 2019; 63: 54-64. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2019.05.008> [Link]
- Prokasky A, Rudasill K, Milfese VJ, Putnam S, Gartstein M, Rothbart M. Identifying child temperament types using cluster analysis in three samples. *Journal of Research in Personality.* 2017; 67: 190-201. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2016.10.008> [Link]
- Gobeil-Bourdeau J, Lemelin JP, Letarte MJ, Laurent A. Interactions between child temperament and family environment in relation to school readiness: Diathesis-stress, differential susceptibility, or vantage sensitivity? *Early Childhood Research Quarterly.* 2022; 60: 274-286. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2022.02.006> [Link]
- De Maat DA, Schurmans IK, Jongerling J, Metcalf SA, Lucassen N, Franken IHA, Prinzie P, Jansen PW. Early life stress and behavior problems in early childhood: Investigating the contributions of child temperament and executive functions to resilience. *Child Dev.* 2022; 93(1): 1-16. <https://doi.org/10.1111/cdev.13663> [Link]
- Heshmati A, Yazdkhasti F, Molavi H. The relationship between temperament and perceived parental acceptance-rejection and aggressive behaviors in deaf and hearing students in Isfahan. *Research in Cognitive and Behavioral Sciences.* 2012; 2(1): 27-42. [Persian] [Link]
- Cooke JE, Racine N, Plamondon A, Tough S, Madigan S. Maternal adverse childhood experiences, attachment style, and mental health: Pathways of transmission to child behavior problems. *Child Abuse Negl.* 2019; 93: 27-37. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2019.04.011> [Link]
- Ciocca G, Pelligrini F, Mollaioli D, Limoncin E, Sansone A, Colonnello E, Jannini EA, Fontanesi L. Hypersexual behavior and attachment styles in a non-clinical sample: The mediation role of depression and post-traumatic stress symptoms. *J Affect Disord.* 2021; 293: 399-405. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2021.06.064> [Link]
- Zhang X, Deng M, Ran G, Tang Q, Xu W, Ma Y, Chen X. Brain correlates of adult attachment style: A voxel-based morphometry study. *Brain Res.* 2018; 1699: 34-43. <https://doi.org/10.1016/j.brainres.2018.06.035> [Link]
- Unlubilgin E, Tetik S, Aksoy I, Yuksel D, Tekin OM. Relationship between adult separation anxiety and attachment styles and vaginismus. *J Sex Med.* 2021; 18(10): 1752-1758. <https://doi.org/10.1016/j.jsxm.2021.07.005> [Link]
- Elling C, Forstner AJ, Seib-Pfeifer LE, Mucke M, Stahl J, Geiser F, Schumacher J, Conrad R. Social anxiety disorder with comorbid major depression – why fearful attachment style is relevant. *J Psychiatr Res.* 2022; 147: 283-290. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2022.01.019> [Link]
- Ardenghi S, Rampoldi G, Bani M, Strepparava MG. Attachment styles as predictors of self-reported empathy in medical students during pre-clinical years. *Patient Educ Couns.* 2020; 103(5): 965-970. <https://doi.org/10.1016/j.pec.2019.11.004> [Link]
- Wambua GN, Obondo A, Bifulco A, Kumar M. The role of attachment relationship in adolescents' problem behavior development: a cross-sectional study of Kenyan adolescents in Nairobi city. *Child Adolesc Psychiatry Ment Health.* 2018; 12(27): 1-9. <https://doi.org/10.1186/s13034-018-0237-0> [Link]

21. Tarkeshdooz S, Farokhzad P. The relationship between children behavioral disorders with parenting styles and attachment styles. *Community Health*. 2017; 4(2): 118-126. [Persian] [\[Link\]](#)
22. Checa P, Abundis-Gutierrez A, Perez-Duenas C, Fernandez-Parra A. Influence of maternal and paternal parenting style and behavior problems on academic outcomes in primary school. *Front Psychol*. 2019; 10(378): 1-5. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.00378> [\[Link\]](#)
23. Zhang L, Cao H, Lin C, Ye P. Family socio-economic status and Chinese Preschoolers' anxious symptoms during the COVID-19 pandemic: the roles of parental investment, parenting style, home quarantine length, and regional pandemic risk. *Early Child Res Q*. 2022; 60: 137-149. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2022.01.007> [\[Link\]](#)
24. Shute R, Maud M, McLachlan A. The relationship of recalled adverse parenting styles with maladaptive schemas, trait anger, and symptoms of depression and anxiety. *J Affec Disord*. 2019; 259: 337-348. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2019.08.048> [\[Link\]](#)
25. Katz I, Lemish D, Cihen R, Arden A. When parents are inconsistent: Parenting style and adolescents' involvement in cyberbullying. *Journal of Adolescence*. 2019; 74: 1-12. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2019.04.006> [\[Link\]](#)
26. Suor JH, Calentino AE, Granros M, Burkhouse KL. Maternal error-related negativity relationship with offspring error-related negativity and negative parenting styles: A novel model of internalizing psychopathology risk. *Biological Psychiatry: Cognitive Neuroscience and Neuroimaging*. 2022; 7(4): 435-442. <https://doi.org/10.1016/j.bpsc.2021.10.007> [\[Link\]](#)
27. Hosokawa R, Katsura T. Role of parenting style in children's behavioral problems through the transition from preschool to elementary school according to gender in Japan. *Int J Environ Res Public Health*. 2019; 16(21): 1-17. <https://doi.org/10.3390/ijerph16010021> [\[Link\]](#)
28. Abbass Ghorbani M, Naghdi F. The relationship between parenting style and family functioning with preschool children's behavioral problems. *Management and Educational Perspective*. 2020; 2(1): 71-86. [Persian] <https://doi.org/10.22034/jmep.2020.235295.1018> [\[Link\]](#)
29. Krejcie RV, Morgan DW. Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 1970; 30: 607-610. <https://doi.org/10.1177/001316447003000308> [\[Link\]](#)
30. Ellis LK, Rothbart MK. Revision of the early adolescent temperament questionnaire. *Journal of Family Psychology*. 2001; 1: 1-6. <https://doi.org/10.1037/t07624-000> [\[Link\]](#)
31. Soltani L, Zeinali A. The role of parenting styles, addiction proneness of parents and child's temperament in predicting the addiction proneness of adolescent students. *Quarterly Journal of Research on Addiction*. 2020; 13(54): 127-146. [Persian] [\[Link\]](#)
32. Hazan C, Shaver P. Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*. 1987; 52(3): 511-524. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.52.3.511> [\[Link\]](#)
33. Hasan Esfahani M, Borjali A, Khanjani M. Predicting sexual satisfaction based on attachment styles, identity styles and love triangles. *Journal of Family Research*. 2022; 18(2): 287-307. [Persian] <https://doi.org/10.48308/JFR.18.2.287> [\[Link\]](#)
34. Baumrind D. The influence of parenting style on adolescent competence and substance use. *The Journal of Early Adolescence*. 1991; 11(1): 56-95. <https://doi.org/10.1177/0272431691111004> [\[Link\]](#)
35. Rowhani NS, Jalali MR, Mousavi SAM. The relationship between personality traits, attachment styles, and parental styles with children's physical health. *J Child Men Health*. 2019; 6(3): 215-227. [Persian] <http://dx.doi.org/10.29252/jcmh.6.3.19> [\[Link\]](#)
36. Rutter MA. A children's behaviour questionnaire for completion by teachers: Preliminary findings. *J Child Psychol Psychiatry*. 1967; 8(1): 1-11. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1469-7610.1967.tb02175.x> [\[Link\]](#)
37. Ashori M, Dallalzadeh Bidgoli F. The effectiveness of play therapy based on cognitive-behavioral model: Behavioral problems and social skills of preschool children with attention deficit hyperactivity disorder. *Archives of Rehabilitation*. 2018; 19(2): 102-115. [Persian] <http://dx.doi.org/10.32598/rj.19.2.102> [\[Link\]](#)